

2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Analizie sytuacji dziecka i rodziny w gminie posłużyło również badanie ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Pomogło ono zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów m.in. pod kątem występowania negatywnych zachowań i zjawisk o charakterze patologicznym, nadto pozwoliło uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkole działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy sytuacji dziecka i rodziny w gminie przedłożono 5 ankiet przekazanych z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Konstancinie-Jeziornie (liczba uczniów: 428, liczba nauczycieli: 50),
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Konstancinie-Jeziornie (liczba uczniów: 455, liczba nauczycieli: 57),
- Szkoła Podstawowa nr 4 w Słomczynie (liczba uczniów: 215, liczba nauczycieli: 35),
- Szkoła Podstawowa nr 6 w Konstancinie-Jeziornie (liczba uczniów: 189, liczba nauczycieli: 25),
- Zespół Szkół im. St. W. Reymonta w Konstancinie-Jeziornie. (liczba uczniów: 408 (Liceum – 294, Technikum – 114), liczba nauczycieli: 45.

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że pięć badanych placówek zatrudnia pedagoga, psychologa i pielęgniarkę, z pomocy logopedy mogą skorzystać uczniowie czterech placówek, natomiast z pomocy doradcy zawodowego mogą skorzystać uczniowie dwóch placówek. Wszystkie placówki zapewniają dostęp do Internetu i sali gimnastycznej, a boiskami sportowymi dysponują cztery szkoły.

Zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zajęcia dodatkowe

Placówki oświatowe w Konstancinie-Jeziornie mają w swojej ofercie zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zajęcia dodatkowe. W ankietach wymieniano: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne. Wśród zajęć dodatkowych znalazły się różnorodne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, językowe, sportowe, teatralne, filmowe. W szerokiej gamie propozycji znalazł się też wolontariat.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano, wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych oraz dysfunkcji i patologii, obejmujące 12 (w odniesieniu do środowiska szkolnego) i 6 (w odniesieniu do otoczenia rodzinnego) zmiennych. W badaniu stwierdzano

ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów zawierają poniższe tabele.

Tabela 24. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba stwierdzonych przypadków		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	23	3
sięganie po alkohol	1	3	4
sięganie po narkotyki	1	4	4
niszczenie mienia szkolnego	4	10	1
kradzieże na terenie szkoły	2	1	3
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	3	7	2
udział w grupach negatywnych	5	0	0
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	5	28	0
autoagresja	5	14	0
ucieczki z domu	0	0	5
przestępczość ujawniona	1	5	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	3	9	2

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 25. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy

rodzaj zjawiska	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	22
zaniedbanie dziecka	14
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	7
przemoc w rodzinie	7
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	0

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Do najczęściej występujących wśród uczniów zachowań negatywnych należały: przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej oraz sięganie po papierosy, a także autoagresja, niszczenie mienia szkolnego oraz przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego. Przedstawiciele trzech badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w ciągu ostatnich trzech lat, zaś dwóch ankietowanych nie wypowiedziało się w tej kwestii.

Jeśli chodzi o zjawiska dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów, uczestnicy badania stwierdzali przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-

wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zaniedbania dziecka, uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele dwóch ankietowanych placówek nie dostrzegli wzrostu liczby przypadków dysfunkcji i zjawisk patologicznych w rodzinach uczniów na przestrzeni trzech ostatnich lat, natomiast przedstawiciele trzech placówek nie wypowiedzieli się w tej kwestii.

Pomoc oferowana przez szkołę uczniom z rodzin ubogich, polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na objęcie pomocą psychologiczną i pedagogiczną. Placówki organizują wsparcie w postaci bezpłatnych podręczników szkolnych, a także wypożyczanie komputerów oraz dofinansowanie do wycieczek szkolnych.

Pomoc oferowana przez szkołę uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie

W ramach działań szkoły na rzecz uczniów z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień i przemocy przedstawiciele ankietowanych placówek wymienili m.in. obejmowanie dzieci i młodzieży opieką pedagoga szkolnego, pomoc psychologiczną, wsparcie wychowawców, nauczycieli i dyrekcji, konsultacje ze specjalistami z PPP oraz stałą obserwację zachowań uczniów i ścisłą współpracę z OPS-em, a także kierowanie i pomoc w nawiązywaniu kontaktów z odpowiednimi instytucjami pomocowymi.

Działania konieczne do przeprowadzenia w celu usprawnienia funkcjonowania placówki i polepszenia efektywności procesu edukacji i wychowania

Według uczestników badania niezbędne jest kontynuowanie dotychczasowych skutecznych działań wypracowanych przez placówki, uświadamianie rodziców o konieczności osobistego kontaktu ze szkołą oraz większego zaangażowania w proces edukacyjno-wychowawczy dzieci, a także prowadzenie działań profilaktycznych, pogadanek i warsztatów z udziałem specjalistów. Postulowano także zatrudnienie psychologów w placówkach oświatowych.

2.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się następujące obszary: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne oraz kapitał społeczny i ludzki.**

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • zapewnienie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • realizowanie procedury „Niebieskie Karty” • integrowanie grup zagrożonych przemocą w rodzinie ze społecznością lokalną 	<ul style="list-style-type: none"> • brak monitorowania zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 • nieprzygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie (z wyjątkiem kadry OPS) • brak akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • niski poziom wiedzy społeczeństwa w zakresie problematyki przemocy w rodzinie • niejasne interpretacje prawne w dziedzinie przemocy • brak grup wsparcia dla sprawców przemocy • niskie kary dla sprawców przemocy • brak współpracy międzyinstytucjonalnej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy - zmniejszenie społecznego przyzwolenia na zjawisko przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • stale rosnąca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia • niewystarczająca oferta w zakresie opieki żłobkowej i przedszkolnej • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • wzrastające bezrobocie

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające działania samorządu gminy na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych w zakresie ochrony zdrowia, w tym terapeutów • brak świetlic środowiskowych

<p>działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów</p> <ul style="list-style-type: none"> realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców poprawa stanu środowiska naturalnego w gminie niezwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> stale rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w gminie duża dostępność do substancji psychoaktywnych brak obowiązku podjęcia leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej (w ograniczonym zakresie) podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu specjalistyczne placówki służby zdrowia – tężnia solankowa, CKR, STOCER dobra infrastruktura związana z kulturą i sztuką – Hugonówka, amfiteatr, muzeum, 	<ul style="list-style-type: none"> brak działań mających na celu integrację społeczności lokalnej niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej dziedziczenie korzystania z pomocy społecznej zróżnicowanie ekonomiczne mieszkańców (napływowi bogaci i ubodzy mieszkańcy gminy)

stare wille, galeria sztuki	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • wzrost liczby inicjatyw lokalnych • stale rosnące zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • niezwiększająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wzrost organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • brak środków umożliwiających dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną • starzenie się społeczeństwa

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych, stale rosnąca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, niewystarczająca oferta w zakresie opieki żłobkowej i przedszkolnej, niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie i wzrastające bezrobocie, to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* mimo dostrzeganych szans oraz przewagi mocnych stron (zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, a także prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze) wskazane

zagrożenia mogą w istotny sposób rzutować na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* pokazuje zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, jak również możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej. Należy także podkreślić prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Brak środków umożliwiających dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb, wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej czy starzenie się społeczeństwa oraz brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną, to istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Uzyskane wyniki diagnozy problemów rodzin i dzieci na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych, analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna na lata 2021-2023. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów dotyczących rodzin i dzieci w gminie występujących obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna na lata 2021-2023 jest następujący:

**Poprawa kondycji i jakości życia rodzin
zamieszkujących w gminie Konstancin-Jeziorna.**

3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: PODNOSZENIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI USŁUG ŚWIADCZONYCH NA RZECZ WSPIERANIA RODZINY.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie warunków życia, potrzeb i dysfunkcji rodzin zamieszkujących w gminie.	2021-2023	UMiG RM OPS GKRPA ZI PKPiRPU placówki oświatowe Policja placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin korzystających z pomocy z uwzględnieniem przyczyn - liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, terapią i mediacją 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby rodzin wymagających wsparcia poprzez odpowiednio wczesne zapobieganie pojawiającym się problemom - poprawa sytuacji rodzin
Aktywizacja społeczna i zawodowa członków rodzin dotkniętych bezrobociem.	2021-2023	UMiG RM OPS PUP NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba mieszkańców gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie - poprawa funkcjonowania rodzin w sferze socjalno-bytowej
Udzielanie wsparcia finansowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz w postaci świadczeń rzeczowych.	2021-2023	OPS NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin

			i alimentacyjnych	
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2021-2023	UMiG RM OPS placówki oświatowe placówki kultury świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem, - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich
Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego i prawnego), terapii rodzinnej i mediacji dla członków rodzin wymagających wsparcia.	2021-2023	OPS GKRPA PKPiRPU PCPR NGOs Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin objętych wsparciem, - liczba udzielonych porad z uwzględnieniem ich charakteru 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia - poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci.	2021-2023	UMiG RM OPS placówki przedszkolne placówki oświatowe placówki kultury świetlice jednostki sportowo-rekreacyjne NGOs Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin niepełnych na terenie gminy objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - rodzaj podejmowanych działań mających na celu wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa socjalnego osób samotnie wychowujących dzieci - podniesienie jakości życia i komfortu osób samotnie wychowujących dzieci - zapewnienie dzieciom wychowującym się

				<p>w rodzinach niepełnych równych szans życiowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeciwdziałanie marginalizacji osób samotnie wychowujących
Wspieranie rodzin wielodzietnych.	2021-2023	UMiG RM OPS placówki przedszkolne placówki oświatowe placówki kultury świetlice jednostki sportowo-rekreacyjne NGOs Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wydanych Kart Dużej Rodziny - liczba rodzin korzystających ze wsparcia w postaci Karty Dużej Rodziny - liczba dzieci w rodzinach korzystających z Karty Dużej Rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości życia i komfortu rodzin wielodzietnych - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach wielodzietnych równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji rodzin wielodzietnych

CEL OPERACYJNY 2.: WSPIERANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3.	2021-2023	UMiG RM OPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, - liczba dzieci objętych opieką w żłobku lub klubie rodzinnym 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania rodzin z małymi dziećmi
Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej.	2021-2023	UMiG RM placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu

		placówki kultury świetlice		wiedzy dzieci i młodzieży
Zapewnienie uczniom z niepełnosprawnościami indywidualnego wsparcia w celu umożliwienia im realizacji prawa do kształcenia.	2021-2023	UMiG RM placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym - liczba godzin 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
Realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.	2021-2023	placówki oświatowe GKRPA OPS PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj programów profilaktycznych - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie prawidłowych postaw życiowych - eliminowanie niekorzystnych zjawisk mających wpływ na rozwój dzieci i młodzieży
Wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych.	2021-2023	UMiG RM placówki oświatowe OPS NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczniów - rodzaj wsparcia (nagrody, wyróżnienia) 	<ul style="list-style-type: none"> - motywowanie do zdobywania wiedzy - wzmacnianie wizerunku lokalnej oświaty i samorządu lokalnego
Realizowanie działań artystyczno-kulturalnych oraz sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży.	2021-2023	UMiG RM placówki oświatowe placówki kultury świetlice jednostki sportowo-rekreacyjne Kościoły NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa atrakcyjności oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej - poszerzanie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży - integrowanie społeczności lokalnej - stwarzanie warunków

				do rozwoju zainteresowań
Realizowanie projektów na rzecz dzieci i młodzieży współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.	2021-2023	placówki oświatowe placówki kultury świetlice jednostki sportowo-rekreacyjne OPS NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zrealizowanych projektów - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania
Popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych.	2021-2023	placówki oświatowe placówki kultury OPS NGOs Kościoły lokalne media	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zrealizowanych działań - liczba wolontariuszy 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmacnianie kompetencji społecznych - wzmacnianie solidarności społecznej - poprawa funkcjonowania osób i grup, na rzecz których podejmowany jest wolontariat

CEL OPERACYJNY 3.: POMOC RODINOM W KRYZYSIE, PRZECIWDZIAŁANIE NIEKORZYSTNYM ZJAWISKOM ZAGRAŻAJĄCYM PRAWIDŁOWEMU FUNKCJONOWANIU RODZINY.

Promowanie wzoru rodziny prawidłowo wypełniającej swoje funkcje, edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	2021-2023	UMiG RM OPS GKRPA placówki oświatowe placówki kultury świetlice PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób objętych działaniami 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie kompetencji rodzinnych - zmiana pokutujących stereotypów na temat ról, jakie mają do spełnienia członkowie rodziny.
--	-----------	--	---	--

		PCPR media lokalne NGOs Kościoły		- poprawa i umocnienie wizerunku rodziny
Wzmacnianie więzi rodzinnych i pokoleniowych, m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.	2021-2023	UMiG RM OPS placówki oświatowe placówki przedszkolne placówki kultury świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe NGOs media lokalne Kościoły	- liczba imprez - liczba uczestników	- wzmocnienie więzi rodzinnych i społecznych - budowa dialogu międzypokoleniowego - wzmocnienie poczucia przynależności do społeczności lokalnej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym - integrowanie społeczności lokalnej
Podjęcie działań mających na celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom oraz działań interwencyjnych.	2021-2023	ZI GKRPA PKPiRPU OPS placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego Policja PCPR placówki ochrony zdrowia Kościoły	- liczba procedur Niebieska Karta - liczba osób i rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom dotkniętym przemocą - poprawa komfortu funkcjonowania rodzin
Podjęcie na terenie gminy przedsięwzięć o charakterze edukacyjno-informacyjnym na temat	2021-2023	GKRPA ZI PKPiRPU OPS	- liczba i rodzaj działań - liczba i kategoria adresatów i uczestników objętych	- ograniczanie i eliminowanie niekorzystnych zjawisk z życia społeczności

uzależnień oraz przestępczości i jej skutków.		placówki oświatowe placówki kultury świetlice jednostki sportowo-rekreacyjne placówki ochrony zdrowia Policja PR, SR, NGOs Kościoły	działaniami	lokalnej - kształtowanie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży - pożądane zmiany wrażliwości społecznej i postaw życiowych - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
---	--	---	-------------	--

CEL OPERACYJNY 4.: ZAPEWNIENIE RODZINOM I DZIECIOM BEZPIECZEŃSTWA ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia.	2021-2023	UMiG RM placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego jednostki sportowo-rekreacyjne placówki kultury świetlice OPS placówki ochrony zdrowia PPP PSSE NGOs Kościoły	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- podwyższenie poziomu świadomości o wpływie stylu życia na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Przeprowadzanie badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.	2021-2023	UMiG RM placówki oświatowe	- liczba zorganizowanych badań	- możliwość szybszego reagowania na zagrożenie mające

		i wychowania przedszkolnego placówki ochrony zdrowia	- liczba dzieci i młodzieży objętych badaniami stanu zdrowia	wpływ na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Organizowanie bezpłatnych badań dla mieszkańców gminy.	2021-2023	UMiG RM placówki ochrony zdrowia	- liczba i rodzaj zorganizowanych badań - liczba uczestników	- możliwość szybszego reagowania na zagrożenia mające wpływ na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców
Realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie oraz przestępczości.	2021-2023	placówki oświatowe GKRPA ZI OPS Policja, PR, SR PPP	- liczba zajęć - liczba uczniów	- podwyższenie świadomości dzieci i młodzieży na temat wpływu uzależnień na zdrowie i życie człowieka - poszerzenie wiedzy o negatywnym wpływie przestępczości na życie społeczne - budzenie wrażliwości na kwestie agresji i przemocy - uczenie umiejętności zachowań w sytuacjach kryzysowych - budowa pozytywnych wzorców zachowań w grupie rówieśniczej i w otoczeniu

				rodzinnym
Podjęcie działań edukacyjno-informacyjnych wśród rodziców w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz przeciwdziałania patologiom.	2021-2023	placówki oświatowe Policja PR, SR Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży - wzrost świadomości rodziców na temat zagrożeń
Współpraca z Policją w zakresie monitorowania i patrolowania obszarów gminy, w których mogą się kumulować zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.	2021-2023	UMiG RM Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba podjętych interwencji 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, rodzin i dzieci - eliminowanie potencjalnych zagrożeń mających wpływ na jakość życia mieszkańców gminy - wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców

CEL OPERACYJNY 5.: PODNOSZENIE KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW INSTYTUCJI I ORGANIZACJI WSPIERAJĄCYCH RODZINĘ I DZIECI, INTEGROWANIE I DOSKONALENIE SYSTEMU WSPARCIA RODZIN.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną.	2021-2023	OPS GKRPA ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników

		PCPR ROPS		instytucjonalnej pomocy społecznej, członków ZI i GKRPA. - podwyższenie skuteczności świadczonej pomocy - poprawa funkcjonowania rodzin i dzieci objętych wsparciem
Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę jednostek organizacyjnych gminy, GKRPA, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i Kościoła.	2021-2023	UMiG RM OPS GKRPA ZI placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki kultury świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki ochrony zdrowia NGOs Kościół społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba spotkań przedstawicieli poszczególnych podmiotów	- poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci w gminie - pobudzanie aktywności społecznej - skuteczniejsze motywowanie do zmiany w rodzinach przeżywających trudności - wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach dotkniętych problemami - poprawa kondycji i jakości funkcjonowania rodzin - wzmacnianie potencjału rodzin
Rozwijanie i doskonalenie form współpracy	2021-2023	UMiG RM	- rodzaj i liczba podjętych działań	- poprawy efektywności wsparcia rodzin i dzieci

z Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.		OPS ZI GKRPA placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego PR, SR, Policja PCPR PPP		z terenu gminy - szybsze reagowania na zagrożenia wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci z terenu gminy
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2023	UMiG podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba procedur Niebieska Karta	- przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie - poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą

Legenda

UMiG – Urząd Miasta i Gminy

RM – Rada Miejska

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych

PKPiRPU – Punkt Konsultacyjny Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Uzależnień,

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds.

przeciwdziałania przemocy w rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki

Społecznej

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-

Epidemiologiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

4. REALIZACJA PROGRAMU

4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordinatorem programu będzie Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, w Konstancinie-Jeziornie. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Urząd Miasta i Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalna.

4.2. FINANSOWANIE

Źródłami finansowania działań wyznaczonych w Programie będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki organizacji pozarządowych, środki pozyskane od sponsorów indywidualnych. Orientacyjne nakłady na realizację Programu będą wynosiły ok. 843 656 zł rocznie.

4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring programu będzie prowadzony z wykorzystaniem informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwanych od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań. Celem monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości i będzie opierać się na następujących kryteriach:

- kryterium trafności – pozwoli ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym programem i realnym potrzebom odbiorców;

- kryterium skuteczności – pozwoli ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele programu zdefiniowane na etapie planowania;
- kryterium trwałości efektów – pozwoli ocenić, czy rezultaty osiągnięte w ramach programu mogą trwać po jego zakończeniu, a także czy możliwe jest długotrwałe utrzymanie się wpływu programu na prawidłowe funkcjonowanie rodzin z terenu gminy.

Zebrane w ten sposób informacje zostaną wykorzystane do opracowania raportu podsumowującego cały okres realizacji programu, zawierającego wnioski i rekomendacje na przyszłość.

Sprawozdanie roczne z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny przedstawi Burmistrzowi i Radzie Miejskiej Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej do końca marca danego roku kalendarzowego, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	6
Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019	8
Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019	8
Tabela 4. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019	8
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2017-2019	9
Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019	10
Tabela 7. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019.....	11
Tabela 8. Przesłanki popełnione w wybranych kategoriach na terenie działalności Komisariatu Policji w Konstancinie-Jeziornie za lata 2017-2019	12
Tabela 9. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2017-2019	13
Tabela 10. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	14
Tabela 11. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	14
Tabela 12. Rodzaje wsparcia udzielanego przez OPS w Konstancinie-Jeziornie w latach 2017-2019	15
Tabela 13. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019	16
Tabela 14. Rodziny objęte opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2017-2019	17
Tabela 15. Piecza zastępcza w gminie w latach 2017-2019.....	17
Tabela 16. Asystenci rodziny w gminie w latach 2016-2019	18
Tabela 17. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019	18
Tabela 18. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2016-2019	18
Tabela 19. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	19
Tabela 20. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2017-2019	20
Tabela 21. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemy uzależnień w gminie.....	20
Tabela 22. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019.....	21
Tabela 23. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019	24
Tabela 24. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	29
Tabela 25. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy	29
Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców gminy w 2019 r.	9
Wykres 2. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Konstancin-Jeziorna w latach 2004-2019	11
Wykres 3. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?.....	25
Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia ofertę w zakresie edukacji w gminie, biorąc pod uwagę jej poziom, jakość, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb?	26
Wykres 5. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?.....	27
Wykres 6. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	27

Uzasadnienie

**do uchwały Nr 2020 Rady Miejskiej Konstancin-Jeziorna z dnia 2020 r.
w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023**

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program wyznacza kierunki działań podejmowanych przez gminę na rzecz:

- wzmocnienia rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji,
- wspierania dzieci i młodzieży w kształceniu i rozwoju,
- zapewnienia rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego.

Program zakłada kontynuację i rozwój dotychczas realizowanych w gminie usług na rzecz dzieci , młodzieży i rodzin z dziećmi, oraz wdrażania nowych form wsparcia rodziny przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Mając powyższe na uwadze podjęcie przedmiotowej uchwały jest niezbędne.

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
mgr Ewa Michalska